

De grote en de kleine vos

Iedereen hoopt hem wel eens te zien, de grote vos. In veel opzichten is de grote vos het forsere broertje van de bij ons algemene kleine vos. Tot begin vorige eeuw was de grote vos nog een vrij algemene standvlinder in Nederland. Sindsdien gaat het echter bergafwaarts met deze soort. Jaarlijks komen er nog wel waarnemingen bij De Vlinderstichting binnen, vaak ondersteund door een foto. Soms verschijnen er ineens enkele grote vossen in ons land zoals afgelopen voorjaar waarbij tegelijk op verschillende plaatsen grote vossen werden gezien.

Tekst: Jaap Bouwman & Dick Groenendijk

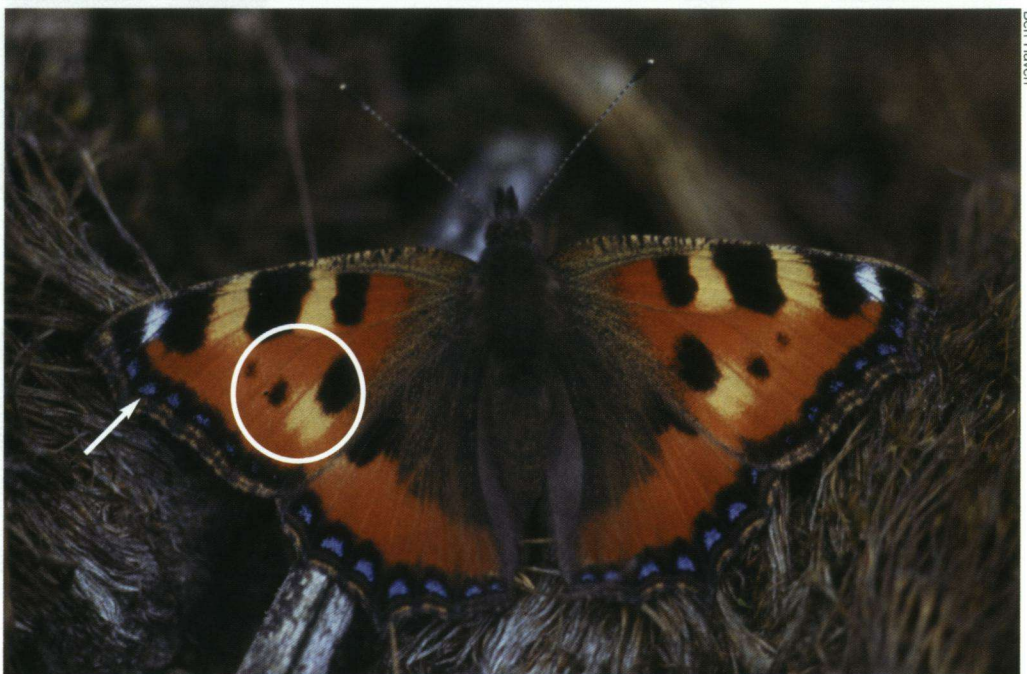
vos een zeldzaamheid, want ook ervaren vlindersaars zien vrijwel nooit een grote vos. De reeks meldingen van het afgelopen voorjaar was dan ook behoorlijk opmerkelijk.

Voorjaar 2004 Tussen half april en eind april 2004 werden minstens zes exemplaren van de grote vos waargenomen. Omdat er in een normaal jaar slechts enkele grote vossen worden gemeld, is de reeks van zes exemplaren in een korte tijd van enkele weken uitzonderlijk en duidt op een kleine influx. De meeste exemplaren werden langs de

Status De kleine vos is een zeer algemene vlinder in Nederland. De vlinder is vrijwel overal te zien en kan ook bijna het gehele jaar worden waargenomen. De soort is bovendien een frequente bezoeker van tuinen en daarmee is de kleine vos wel een van de meest bekende dagvlinders van Nederland. Dat geldt niet voor de grote vos. De grote vos is ronduit zeldzaam. Eigenlijk is er in Nederland niet meer een locatie te bezoeken waar de grote vos zich voortplant en waar je de vlinder dus 'gewoon' zou kunnen verwachten. Toch worden er nog vrijwel jaarlijks een paar gezien en ook wordt nog wel eens voortplanting geconstateerd, zoals de vondst van een nest met rupsen in een tuin in Heerlen in juni 1996 bewees. Desondanks blijft een ontmoeting met een grote

Frits Bink

Ben Haven

Een grote vos (boven) en een kleine vos (onder). De belangrijkste verschillen tussen deze twee sterk op elkaar lijkende soorten zijn te vinden in het aantal stippen op de voorvleugel (zie cirkels). Dit zijn er vier bij de grote vos en drie bij de kleine vos. Een ander belangrijk verschil is het ontbreken van de blauwe vlekjes in de zoom van de voorvleugel bij de grote vos, terwijl de kleine vos deze wel heeft (zie pijl).

Deze grote vos werd op zaterdag 17 april gezien langs het Oostvoornse Meer bij Oostvoorne. De vier vlekken op de bovenvleugel en het ontbreken van blauwe vlekjes in de voorvleugel zijn goed zichtbaar.

kust gezien (Katwijk, Egmond, Oostvoorne), maar ook uit het binnenland (Ede, Limburg) kwamen meldingen. In Katwijk werden zelfs twee exemplaren bij elkaar gezien.

Herkenning Bij een vluchtige blik lijken de grote en de kleine vos veel op elkaar. Toch is er een aantal duidelijke kenmerken die beide soorten van elkaar onderscheiden. Zoals de naam al aangeeft is de grote vos groter dan de kleine vos. Daarnaast is de grote vos oranjebruin (vosachtig) van kleur terwijl de kleine vos veel roder is. Deze kenmerken zijn in de praktijk vrij lastig, omdat je voor een goede vergelijking beide soorten eigenlijk naast elkaar moet zien. Voor een juiste determinatie kunnen beter de volgende kenmerken worden gebruikt. De grote vos mist in tegenstelling tot de kleine vos de blauwe maanvormige vlekken langs de achterrand van de voorvleugel. Daarnaast heeft de grote vos in het midden van de voorvleugel vier zwarte vlekken; de kleine vos heeft er maar drie. De verschillen tussen beide soorten kunnen in de fotovergelijking worden teruggevonden.

Waarnemingen Net als voor elke andere zeldzame vlinder geldt dat het van het grootste belang is dat alle kenmerken goed gezien zijn. Het is verleidelijk om een afwijkende kleine vos te bestempelen als een grote vos. Het is goed om daarbij te weten dat de kleine vos vele malen algemener is dan de grote vos en een waarneming van de grote vos een uitzondering is. Waarnemingen van de grote vos (maar ook van de kleine vos en alle andere vlinders) kunnen worden opgestuurd naar De Vlinderstichting. Vooral bij waarnemingen van de grote vos zijn we altijd blij met extra bewijsmateriaal. ■